

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені А. С. МАКАРЕНКА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Сумського державного
педагогічного університету
імені А. С. Макаренка

Юрій ЛЯННОЙ

28.10. 2024 року

зведено в дію наказом № 487

28.10. 2024 року

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО МІЖКАФЕДРАЛЬНУ НАУКОВО-ДОСЛІДНУ ЛАБОРАТОРІЮ
ІСТОРИКО-РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ імені А. С. МАКАРЕНКА**

УХВАЛЕНО

рішенням вченої ради університету

протокол № 3 від 28.10 2024 р.

СУМИ 2024

1. Загальні положення

1.1. Міжкафедральна науково-дослідна лабораторія історико-регіональних досліджень (далі – лабораторія) Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (далі – Університету) – це колектив науковців, що займається методологічною, науково-дослідною, фахово-методичною, історично-освітницькою діяльністю визначеної спрямованості.

1.2. Науково-дослідна лабораторія створена на міжкафедральній основі навчально-наукового інституту історії, права та міжнародних відносин Університету, не має самостійного балансу та статусу юридичної особи.

1.3. Лабораторія функціонує на науково-методичній базі кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін, кафедри історії України.

1.4. Діяльність лабораторії здійснюється у відповідності до чинного законодавства України, зокрема Конституції України, законів України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про вищу освіту», «Про освіту», Статуту Університету, цього Положення та інших нормативних документів.

2. Мета та основні завдання діяльності лабораторії

2.1. Метою діяльності лабораторії є здійснення наукових досліджень та розробок із вивчення та узагальнення інноваційних процесів при вивченні історичних дисциплін у сучасній школі, наукове та науково-методичне забезпечення підготовки висококваліфікованих фахівців-істориків, сприяння формуванню наукового потенціалу молоді Сумщини, залучення студентів та учнів до вивчення історичної науки.

2.2. Основними завданнями діяльності лабораторії є:

- проведення теоретичних та експериментальних досліджень із історії в її методологічному та методичному аспектах;
- участь у підготовці кваліфікованих фахівців, наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації на основі наукових інновацій та методичних досягнень ;
- розробка та реалізація наукових програм дослідження історичного аспекту розвитку регіонів як Сумщини, так і всієї України в співпраці з науковими установами держави та спеціалізованими науково-дослідними організаціями;
- розробка авторських дослідницьких програм із дослідження історії як нелінійного процесу, її методологічного значення та методичного засвоєння;

- написання навчальних посібників, наукових монографій, розробка інноваційних технологій, проведення науково-дослідних та навчальних проєктів історико-регіонального характеру, заснованих на системному, синергетичному та інших науково-методологічних підходах;
- проведення польових історичних експедицій і археологічних розкопок та використання результатів досліджень у процесі підготовки здобувачів вищої освіти;
- проведення науково-практичних конференцій, семінарів, круглих столів, майстер-класів у співпраці з закладами вищої та загальної освіти;
- визначення наукового потенціалу серед учнівської молоді та студентського загалу та залучення обдарованих учнів до наукової діяльності в галузі вивчення історії під програмованим керівництвом науковців та вчителів-практиків.

3. Напрями та зміст роботи лабораторії

3.1. Напрями роботи лабораторії:

- аналіз та осмислення специфіки регіонального розвитку України в ретроспективному та перспективному контекстах, популяризація ідей і традицій регіонального мистецтва;
- створення теоретико-методологічних принципів, що передбачають удосконалення понятійно-категоріального апарату історичної науки, та розробка інтеграційних моделей, які полягають у збагаченні зв'язків історії з іншими науками;
- організація пошуково-дослідницької роботи: робота в архівах, археологічні розкопки та інші види діяльності;
- формування фондів історичної літератури, організація фонду літературно-краєзнавчих документів;
- координування наукової роботи із загальноосвітніми закладами, із краєзнавчими музеями, істориками-краєзнавцями, із комітетами у справах молоді, спорту та туризму, громадськими організаціями;
- розробка регіональних програм із історично-краєзнавчої роботи, створення навчально-методичних посібників, написання наукових монографій, статей, видання наукових і літературних збірників;
- проведення науково-практичних конференцій, відкритих лекцій, круглих столів, майстер-класів;
- залучення студентів і учнів до проблемно-пошукової дослідницької роботи, історико-регіональних екскурсій із метою вивчення історії нашого регіону.

3.2. Зміст роботи лабораторії передбачає відстеження закономірностей історичного процесу, як на матеріалах окремих регіонів України, так і на роботах історіософського характеру, що розглядають історію як єдиний процес розвитку людства вцілому. Пошук шляхів удосконалення наукових методів при дослідженні історичного матеріалу, надання консультативних послуг викладачам, аспірантам, магістрам, учителям, учням і краєзнавцям при використанні матеріалів архіву лабораторії, розроблення необхідного інструментарію для проведення польових етнографічно-фольклорно-краєзнавчих досліджень, співпрацю з історичними музеями, освітніми закладами.

4. Управління та кадрове забезпечення лабораторії

4.1. Керівництво діяльністю лабораторії здійснює науково-педагогічний працівник Університету, який має досвід науково-дослідної, експериментальної та інноваційної діяльності у відповідній галузі знань.

4.2. Керівник лабораторії визначає науково-дослідну структуру лабораторії, забезпечує методичний і матеріально-технічний супровід її діяльності відповідно до сучасного стану розвитку науки.

4.3. Керівник лабораторії безпосередньо підпорядковується проректору з науково-педагогічної (наукової) роботи, а функціонально завідувачу науково-дослідного сектору.

4.4. До складу лабораторії входять завідувач лабораторії, педагогічно-дослідники, аспіранти, які здійснюють дослідницьку експериментальну та теоретичну діяльність у відповідній галузі.

5. Права керівника та членів лабораторії

Керівник та члени лабораторії мають право:

5.1. Залучати до роботи вчених споріднених спеціальностей Університету та інших вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти, наукових установ і організацій.

5.2. Заклювати договори про співробітництво з вітчизняними та зарубіжними закладами освіти та науковими установами.

5.3. Звертатися до керівництва університету з питань координації наукових пріоритетів та сприяння діяльності лабораторії (організаційне, кадрове, інформаційне, матеріально-технічне забезпечення).

5.4. Отримувати в установленому порядку необхідну інформацію та матеріали від структурних підрозділів університету для ефективного виконання планових наукових досліджень лабораторії.

5.5. Виконувати наукові дослідження, науково-дослідні роботи на госпрозрахунковій основі за окремими договорами, надавати платні послуги за рахунок фізичних та / або юридичних осіб, відповідного до профілю діяльності лабораторії.

5.6. Реалізовувати власні наукові інтереси в межах роботи над науковими проектами лабораторії.

5.7. Користуватися приміщеннями та ресурсами Університету.

5.8. Презентувати Університет в установах, відомствах, інших організаціях з питань, що входять до компетенції лабораторії та визначені даним Положенням.

6. Обов'язки керівника та членів лабораторії

6.1. Керівник лабораторії зобов'язаний:

- формувати стратегічні напрямки розвитку лабораторії;
- організовувати роботу, спрямовану на виконання перспективних і поточних завдань, координувати науково-дослідну роботу та нести відповідальність за стан та результати цієї роботи;
- контролювати якість виконання робіт;
- координувати діяльність лабораторії з науково-дослідним сектором, відповідними кафедрами Університету, профільними інституціями та відомствами;
- у разі виконання завдань НДР, зареєстрованих в УкрІНТЕІ, по завершенню роботи звітувати в УкрІНТЕІ;
- звітувати про діяльність лабораторії за підсумками навчального та календарного років;
- робити подання на розгляд членів лабораторії щодо матеріального заохочення (преміювання), нагородження за результативність роботи.

6.2. Члени лабораторії зобов'язані:

- брати участь у наукових проектах лабораторії;
- звітувати перед керівником лабораторії про результативність власної наукової діяльності;
- здійснювати презентацію теоретичного та практичного доробку лабораторії у державних, громадських та приватних закладах та установах різних сфер життєдіяльності суспільства;
- популяризувати результати діяльності лабораторії серед наукової громадськості та в засобах масової інформації.

7. Планування діяльності та звітність лабораторії

7.1. Керівник лабораторії щорічно складає комплексний тематичний план досліджень, що виконуються в лабораторії, керуючись критеріями оцінювання спроможності лабораторії (Додаток 3 Положення про науково-дослідну лабораторію СумДПУ імені А. С. Макаренка (нова редакція) від 30.09.2024 р.).

7.2. План роботи лабораторії розробляється керівником лабораторії згідно із завданнями на календарний рік, плановими показниками роботи науково-дослідного сектору, результатами, що досягнуті у попередній період, фінансовими можливостями лабораторії тощо.

7.3. План роботи лабораторії розглядається науковою радою та затверджується проректором з науково-педагогічної (наукової) роботи.

7.4. За результатами роботи керівник лабораторії готує звіт (Додаток 4 Положення про науково-дослідну лабораторію СумДПУ імені А. С. Макаренка (нова редакція) від 30.09.2024 р.), який розглядається на засіданні наукової ради Університету, погоджується завідувачем науково-дослідного сектору та затверджується проректором з науково-педагогічної (наукової) роботи.

7.5. Звітні показники лабораторії не можуть дублювати показники звітів з науково-дослідної роботи кафедр університету.

8. Фінансово-господарська діяльність лабораторії

8.1. Фінансування діяльності лабораторії може здійснюватися за рахунок коштів загального та / або спеціального фонду, в тому числі:

- коштів за виконання науково-дослідних робіт та грантових проєктів;
- коштів отриманих від юридичних та / або фізичних осіб за надання платних, у тому числі освітніх, послуг;
- коштів накладних витрат науково-дослідного сектору;
- благодійної допомоги від юридичних та / або фізичних осіб;
- інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

8.2. Виконання робіт та надання послуг здійснюється виключно на підставі договорів із замовниками, які укладаються, узгоджуються та обліковуються у встановленому для цих видів діяльності порядку.

8.3. Вартість робіт у рамках госпдоговорів на науково-дослідну роботу та платних послуг, що надаються, розраховується за кошторисами, що розробляються окремо на кожен їх вид. кошториси погоджуються керівником лабораторії, головним бухгалтером, начальником планово-фінансового відділу, проректором з науково-педагогічної (наукової) роботи та затверджуються ректором Університету.

9. Матеріально-технічна база лабораторії

9.1. Лабораторія розміщується та функціонує на матеріально-технічній базі кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін, кафедри історії України Університету.

9.2. Матеріально-технічне забезпечення лабораторії здійснюється за рахунок коштів від госпрозрахункової та / або держбюджетної тематики, коштів Університету або за рахунок грантових проєктів.

9.3. Лабораторія має право використовувати виділене їй майно виключно для досягнення цілей основної діяльності. Контроль за цільовим використанням майна та його збереженням здійснюється відповідною кафедрою Університету.

9.4. Відповідальність за приймання та зберігання матеріальних цінностей покладається на матеріально відповідальну особу лабораторії, якою є керівник лабораторії.

9.5. Лабораторія має право у встановленому порядку використовувати матеріально-технічну базу та обладнання інших структурних підрозділів Університету.

10. Створення, реорганізація і ліквідація лабораторії

10.1. Керівник, кадровий склад та тематика наукових досліджень лабораторії визначаються відповідною кафедрою всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін, кафедрою історії України Університету, погоджуються проректором з науково-педагогічної (наукової) роботи.

10.2. Рішення про створення лабораторії та призначення керівника лабораторії затверджується наказом ректора на підставі ухвали вченої ради університету.

10.3. Для затвердження лабораторії вченою радою університету керівник лабораторії заздалегідь подає проректору з науково-педагогічної (наукової) роботи:

- витяги з протоколів засідань кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін, кафедри історії України Університету;
- заповнену Анкету керівника лабораторії (Додаток 1 Положення про науково-дослідну лабораторію СумДПУ імені А. С. Макаренка (нова редакція) від 30.09.2024 р.);
- паспорт лабораторії (Додаток 2 Положення про науково-дослідну лабораторію СумДПУ імені А. С. Макаренка (нова редакція) від 30.09.2024 р.).

10.4. Положення набуває чинності з наступного дня після його затвердження наказом ректора, якщо інше не передбачено тим же наказом.

10.5. Реорганізація та ліквідація лабораторії відбувається за наказом ректора на підставі рішення вченої ради університету, умовами яких можуть бути подання керівника лабораторії, кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін, кафедри історії України чи проректора з науково-педагогічної (наукової) роботи.